

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 648/2025-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Milanom Szöllössym, advokátom, Mlynská 28, Košice, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co/93/2022 z 30. novembra 2022 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/12/2023 zo 4. decembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Ústavnému súdu bola 9. apríla 2025 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami krajského súdu a najvyššieho súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje, aby boli napadnuté uznesenia zrušené, vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie a aby jej bola priznaná náhrada trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľka sa žalobou podanou proti Slovenskej kancelárii poisťovateľov domáhala náhrady škody na zdraví, ktorú utrpela 30. augusta 2015 pri dopravnej nehode v Chorvátsku. Pasívnu legitímáciu žalovanej zdôvodnila poukazom na § 24 ods. 2 písm. d), § 16 ods. 1 a 3 písm. c), § 24 ods. 3 a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov

v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoPZP“). Konanie sa viedlo na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 67C/53/2017.

3. Okresný súd uznesením č. k. 67C/53/2017-336 z 5. apríla 2022 na základe mimosúdneho plnenia a následného späťvzatia žaloby zo strany sťažovateľky konanie zastavil a priznal žalovanej právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil tým, že žaloba bola vzatá späť na základe toho, že sťažovateľke poskytol plnenie iný subjekt, a nie žalovaná. Preto je sťažovateľka tým procesným subjektom, ktorý procesne zaviniel zastavenie konania a musí znášať náklady trov konania žalovanej.

4. Na odvolanie sťažovateľky krajský súd napadnutým uznesením sp. zn. 9Co/93/2022 z 30. novembra 2022 potvrdil uvedené uznesenie okresného súdu v napadnutej časti týkajúcej sa nároku na náhradu trov konania a priznal žalovanej voči sťažovateľke právo na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na význam a obsah pojmu procesné zavinenie, ako aj na nespornú skutočnosť, že plnenie sťažovateľke poskytol tretí subjekt. Krajský súd sa preto stotožnil s právnym názorom okresného súdu, že sťažovateľka zaviniela zastavenie konania, keďže plnenie jej neposkytol žalovaný subjekt.

5. Proti uvedenému uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením sp. zn. 8Cdo/12/2023 zo 4. decembra 2024 tak, že dovolanie odmietol. Dovolací súd nepovažoval námietky sťažovateľky týkajúce sa skutkových okolností, ktoré predchádzali podaniu žaloby, za právne podstatné vo vzťahu k posúdeniu procesnej zodpovednosti strany sporu na zastavení konania. Za právne významnú skutočnosť považoval len fakt, že plnenie poskytol sťažovateľke iný subjekt, než ktorý bol stranou v spore. Preto nemožno konštatovať v prípade rozhodnutia odvolacieho súdu vadu zmatečnosti podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

III.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka argumentuje, že žalobu podala proti žalovanej dôvodne, keďže podľa § 24 ods. 2 písm. d) ZoPZP mala žalovaná povinnosť poskytnúť poisťné plnenie okrem iného aj za škodu, ktorá bola spôsobená prevádzkou cudzozemského motorového vozidla a za ktorú zodpovedá osoba poistená tzv. hraničným poistením v zmysle § 16 ods. 1 tohto zákona. Za splnenie povinnosti uzavrieť hraničné poistenie v zmysle § 16 ods. 1 ZoPZP sa podľa § 16 ods. 3 písm. c) tohto zákona okrem iného považuje aj poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú vozidlom, ktoré sa nachádza obvykle na území iného členského štátu. Pretože aj poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú takýmto vozidlom sa považuje za hraničné poistenie, bola daná povinnosť žalovanej plniť z garančného fondu poškodenej osobe podľa § 24 ods. 2 písm. d) ZoPZP. Sťažovateľka ako poškodená osoba mala pritom právo uplatniť nároky na náhradu škody priamo proti žalovanej, a to podľa § 24 ods. 3 a § 15 ods. 1 ZoPZP. Keďže škoda bola sťažovateľke spôsobená prevádzkou motorového vozidla (motocykla), ktoré malo obvyklé sídlo na území iného členského štátu, konkrétne na území Spolkovej republiky Nemecko, s poukazom na uvedené právne predpisy je zřejmé, že pasívna legitímácia žalovanej v konaní bola daná.

7. Sťažovateľka už pred podaním žaloby poskytla žalovanej všetky dostupné údaje o predmetnej dopravnej nehode, ktoré mala v tom čase k dispozícii, a to v uplatnení nároku z 13. februára 2017. Žalovaná napriek tomuto uplatneniu ostala úplne pasívna a sťažovateľke na toto podanie žiadnym spôsobom nereagovala. Pritom žalovaná je podľa § 25 ods. 6 a 7 ZoPZP povinná bez zbytočného odkladu poskytnúť poškodenému obchodné meno a sídlo poisťovateľa, u ktorého bolo uzavreté poistenie zodpovednosti na motorové vozidlo, ktorým bola škoda spôsobená, číslo poistnej zmluvy týkajúcej sa poistenia zodpovednosti uzavretej poisťovateľom, meno, priezvisko a adresu likvidačného zástupcu alebo jeho obchodné meno a sídlo, meno, priezvisko a adresu držiteľa, vlastníka alebo prevádzkovateľa motorového vozidla alebo jeho obchodné meno a sídlo. Napriek tejto povinnosti uloženej žalovanej priamo zákonom táto ostala pasívna a poisťovateľa, prípadne jeho likvidačného zástupcu, začala zisťovať až po druhom podaní sťažovateľky z 24. augusta 2017. Sťažovateľka tak bola nútená domáhať sa svojich práv podaním žaloby voči žalovanej s poukazom na § 24b ods. 1 písm. b) ZoPZP.

8. Plnenie bolo napokon sťažovateľke poskytnuté nie priamo žalovanou, ale likvidačným zástupcom poisťovateľa zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla poisteného a obvykle sa nachádzajúceho v inom členskom štáte podľa čl. 21 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, ako aj s poukazom na § 15a ZoPZP. Sťažovateľka si však nemohla svoje nároky žalobou uplatniť priamo voči likvidačnému zástupcovi, keďže jej takúto dispozíciu nepriznáva právny poriadok, ale iba voči žalovanej. Aj v dôsledku podania žaloby žalovaná začala v rámci systému poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla fungujúcemu v rámci členských štátov Európskej únie konať a zabezpečila likvidáciu nárokov sťažovateľky zo strany zástupcu zahraničného poisťovateľa v Slovenskej republike, konkrétne spoločnosťou UNIQA pojišťovna, a.s., konajúcou v Slovenskej republike prostredníctvom pobočky poisťovne z iného členského štátu. Plnenie zástupcom zahraničného poisťovateľa sťažovateľke však podľa nej nič nemení na skutočnosti, že žaloba bola podaná aj vzhľadom na už uvedené okolnosti nečinnosti žalovanej dôvodne, a práve v dôsledku podania žaloby sťažovateľka napokon dosiahla poskytnutie plnenia náhrady škody. Preto je za subjekt, ktorý procesne zaviniel zastavenie konania, potrebné považovať výlučne žalovanú.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

IV.1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky napadnutým uznesením krajského súdu:

9. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že dôvody dovolania sťažovateľky sa v podstatnom rozsahu prekrývajú s dôvodmi ústavnej sťažnosti. Najvyšší súd v rozsahu dôvodov zodpovedajúcich vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie sťažovateľky meritórne preskúmal a vecne o ňom rozhodol. Dovolacie dôvody podľa § 420 CSP sú totiž zároveň dôvodmi prípustnosti dovolania, preto rozhodnutie najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania podľa § 420 písm. f) CSP pre jeho neprípustnosť podľa § 447 písm. c) CSP je súčasne rozhodnutím o jeho nedôvodnosti, a to aj napriek procesnej formulácii výroku („Dovolanie odmieta“). Na prieskum námietok ústavnej sťažnosti smerujúcich proti uzneseniu krajského súdu,

ktoré boli najvyšším súdom v konaní o dovolaní meritórne preskúmané, preto ústavný súd nemá podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) právomoc.

IV.2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

10. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014).

11. Ústavný súd pri preskúmaní rozhodnutí o trovách konania stabilne zdôrazňuje, že rozhodovanie o trovách civilného sporového konania prislúcha zásadne všeobecným súdom. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne preskúmava rozhodnutia o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (IV. ÚS 248/08, II. ÚS 569/2017). O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

12. Na druhej strane však ústavný súd pripomína, že rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

13. Dovolací súd považoval uplatnené námietky sťažovateľky týkajúce sa skutkových okolností, ktoré predchádzali podaniu žaloby, ako aj veci samej, za irelevantné vo vzťahu k posúdeniu procesnej zodpovednosti strany sporu na zastavení konania. Z obsahu spisu je podľa neho nepochybné, že v konaní nebolo sporné, že poistné plnenie z titulu náhrady škody poskytol v priebehu konania sťažovateľke iný subjekt, ktorý nebol stranou v spore, ani osobitným subjektom v konaní, resp. intervenientom. Najvyšší súd preto uzavrel, že v procesnom postupe súdov nižšej inštancie nebola zistená existencia vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

14. Námietky sťažovateľky, ktoré odrážajú jej subjektívne vnímanie skutočností smerujúcich k určení subjektu, ktorý procesne zavinil zastavenie konania, v okolnostiach prípadu podľa ústavného súdu nevykazujú pochybenia ústavnoprávnej intenzity, ktoré by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie naznačovali možnosť konštatovania porušenia sťažovateľkou uplatnených práv.

15. Odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu predstavuje podľa ústavného súdu dostatočný základ na jeho výrok, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu krajského súdu. Najvyšší súd primeraným, logickým a zrozumiteľným spôsobom sťažovateľke objasnil, prečo odmietol jej dovolanie, preto napadnuté uznesenie nie je zjavne neodôvodnené. Právne závery najvyššieho súdu nemožno považovať za arbitrárne, t. j. také, ktoré by nemali oporu v zákone, resp. popierali by podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení právnych predpisov.

16. Možno len súhlasiť s názorom všeobecných súdov v danej veci, že späťvzatie žaloby sťažovateľkou nebolo následkom správania žalovanej, ale bolo následkom úhrady žalovanej pohľadávky treťou osobou, preto sťažovateľka procesne zavinila zastavenie konania a musí znášať trovy konania žalovanej. Sťažovateľkou tvrdená dôvodnosť podania žaloby proti žalovanej s odkazom na § 24 ods. 2 písm. d) ZoPZP neobstojí, keďže v zmysle uvedeného ustanovenia sa vyžaduje poistenie zodpovednej osoby hraničným poistením podľa § 16 ods. 1 ZoPZP, ktoré je definované ako poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou cudzozemského motorového vozidla na území Slovenskej republiky. V tomto prípade však išlo o škodovú udalosť na území Chorvátska spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktoré malo obvyklé sídlo na území Spolkovej republiky Nemecko. Pravidlo podľa § 24 ods. 2 písm. d) ZoPZP sa uplatní len vtedy, keď došlo k realizácii hraničného poistenia podľa slovenských predpisov, čo v situácii sťažovateľky zjavne neprichádzalo do úvahy.

17. Ústavný súd zároveň poukazuje na inštitút likvidačného zástupcu (§ 15a ZoPZP), ktorého je poisťovateľ povinný určiť v každom členskom štáte, okrem členského štátu, v ktorom mu bolo udelené povolenie na vykonávanie poisťovacej činnosti, a ktorý zhromažďuje informácie potrebné na prešetrovanie nárokov poškodeného na náhradu škody a vykonáva činnosti potrebné na ich uspokojenie. Sťažovateľka ako poškodená sa tak so svojím nárokom mohla obrátiť aj na likvidačného zástupcu zahraničného poisťovateľa, ktorý napokon sťažovateľke aj plnil.

18. Pokiaľ ide o sťažovateľkou vytýkanú pasivitu žalovanej a nesplnenie jej povinnosti podľa § 25 ods. 6 a 7 ZoPZP po uplatnení nároku sťažovateľkou z 13. februára 2017, ústavný súd poukazuje na odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu, z ktorého vyplýva, že žalovaná sa vo vyjadrení k odvolaniu sťažovateľky ohradila k ňou tvrdenému nesplneniu povinnosti podľa § 25 ods. 6 a 7 ZoPZP a uviedla, že sťažovateľka ju o poskytnutie žiadnych informácií uvedených v § 25 ods. 6 ZoPZP nepožiadala, keďže listom z 13. februára 2017 sťažovateľka iba uplatnila priamo voči žalovanej svoje nároky zo zodpovednosti za škodu, ktoré jej mali vzniknúť, a žiadne údaje nežiadala. Sťažovateľka vo svojej replike k uvedenému vyjadreniu na daný argument nijako nereagovala a nevyjadrila sa k nemu ani v ústavnej sťažnosti.

19. Na základe uvedených skutočností ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

20. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky obsiahnutých v petite ústavnej sťažnosti, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu